

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.001.02.2022

Pan
Artur Moskwa
Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łowiczu

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łowiczu
ul. Starościańska 5A, 99-400 Łowicz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/001 – Działalność i funkcjonowanie powiatowych inspektoratów weterynarii w województwie łódzkim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łowiczu ¹ ul. Starościńska 5A, 99-400 Łowicz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Moskwa – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łowiczu od dnia 1 czerwca 2019 r. ² (Dowód: akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prawidłowość realizacji zadań i zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, w wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Andrzej Pietrzyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LLO/65/2022 z dnia 4 kwietnia 2022 r. oraz LLO/132/2022 z dnia 26 sierpnia 2022 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: PIW lub Inspektorat.

² Dalej również PLW lub Powiatowy Lekarz.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą.

PIW w Łowiczu realizował powierzone mu zadania w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego oraz ochrony zdrowia zwierząt z wykorzystaniem własnego potencjału kadrowego oraz wyznaczonych urzędowych lekarzy weterynarii, niebędących pracownikami Inspektoratu.

PLW podejmował działania w celu pozyskania personelu – pracowników merytorycznych, w tym lekarzy weterynarii organizując nabory/rekrutacje na wakujące stanowiska w Inspektoracie oraz działania w celu zapewnienia właściwej obsady stanowisk, w tym dotyczące zwiększenia liczby etatów, jak i wysokości wynagrodzeń dotychczasowych i noworekrutowanych pracowników.

PLW podejmował właściwe działania w sytuacji zagrożenia epizootycznego, polegające na wydawaniu decyzji administracyjnych nakazujących lekarzom weterynarii z terenu powiatu łowickiego wykonywanie czynności związanych ze zwalczaniem choroby zakaźnej – grypy ptaków. Podejmowano również liczne działania mające na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia na terenie powiatu choroby ASF, zarówno w zakresie działalności kontrolnej, jak i informacyjno - szkoleniowej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami procedowano w Inspektoracie zgłoszenia alarmowe RASF.

Zadania Inspektoratu realizowano pomimo ograniczeń i trudności związanych z pozyskaniem do pracy w Inspektoracie pracowników merytorycznych, a szczególnie lekarzy weterynarii oraz związanych z panującą w okresie objętym kontrolą pandemią COVID-19.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Prawidłowość realizacji zadań i zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa

Opis stanu faktycznego

1. Powiatowy Lekarz Weterynarii, w celu realizacji ustawowych zadań, zatrudniał w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Łowiczu na stanowiskach merytorycznych pracowników (w tym lekarzy weterynarii) w oparciu o umowy o pracę oraz dodatkowo powierzał realizację zadań Inspektoratu lekarzom weterynarii w oparciu o umowy cywilno-prawne, odpowiednio na koniec 2020 i 2021 r. było to ośmiu pracowników merytorycznych (w tym pięcioro lekarzy weterynarii) oraz 32 wyznaczonych lekarzy weterynarii wg stanu na koniec 2020 r. i 36 na koniec 2021 r.

(Dowód: akta kontroli str. 220 - 241, 297 - 306)

Na podstawie próby dokumentacji dotyczącej wyznaczenia trzech urzędowych lekarzy weterynarii stwierdzono, iż na wniosek lekarza weterynarii, Powiatowy Lekarz na podstawie art. 16 ust. 1 pkt. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁵ wydawał decyzję administracyjną w celu wyznaczenia lekarza weterynarii do wykonywania urzędowych czynności z zakresu weterynarii. PLW wydawał upoważnienie dla urzędowego lekarza weterynarii niebędącego pracownikiem Inspektoratu Weterynarii do wydawania decyzji oraz upoważnienie do wykonywania na terenie powiatu łowickiego urzędowych czynności określonych w decyzji. Następnie, po wydaniu ww. decyzji Powiatowy Lekarz zawierał umowę z urzędowym lekarzem weterynarii na podstawie art. 16 ust 3 ustawy o inspekcji weterynaryjnej. W umowie określano m.in. zakres czynności do wykonania, okres obowiązywania umowy, sposób przekazywania pobranych opłat, sposób i wysokość przekazywania wynagrodzenia za wykonane czynności. Zgodnie z zapisami umowy nadzór nad prawidłowym wykonywaniem ww. czynności sprawowały Organy Inspekcji Weterynaryjnej, na zasadach określonych w ustawie o Inspekcji Weterynaryjnej. Wydane decyzje nie zostały uchylone.

Wyznaczając na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji do realizacji jej ustawowych zadań, powiatowy lekarz weterynarii określił: szczegółowy wykaz czynności realizowanych przez wyznaczonego lekarza, miejsce ich wykonywania, terminy oraz sposób ich dokumentowania, dokumenty niezbędne do wypłaty wynagrodzenia.

Ww. postępowania prowadzone były w oparciu o procedury wewnętrzne wprowadzone zarządzeniami PLW⁶.

(Dowód: akta kontroli str. 242 - 306)

Na lata 2020-2022 zaplanowano odpowiednio 22, 23 i 25 kontroli ULW, a zrealizowano odpowiednio: 6, 2 i 23 kontrole, co stanowiło (27,3%, 8,7% oraz 92%

⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 306, ze zm.

⁶ Zarządzenie nr 6/2014 Powiatowego Lekarza Weterynarii z dnia 18 listopada 2014 w sprawie wyznaczenia na czas określony lekarzy weterynarii oraz osób posiadających odpowiednie kwalifikacje do wykonywania niektórych czynności pomocniczych, niebędących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej do niektórych czynności, o których mowa w art. 16, ust. 1, pkt. 1 i pkt. 1a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 z późniejszymi zmianami; zarządzenie zostało zmienione zarządzeniami PLW: nr 4/2015 z dnia 6 listopada 2015 r., nr 3/2016 z dnia 15 listopada 2016 r., nr 3/2019 z dnia 8 listopada 2019 r.) oraz zarządzenie Nr 8/2020 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łowiczu z dnia 26 listopada 2020 roku w sprawie wyznaczenia na terenie powiatu łowickiego lekarzy weterynarii do wykonywania czynności urzędowych i osób do wykonywania czynności pomocniczych oraz sposobu prowadzenia listy takich osób.

planu rocznego⁷). Niski poziom realizacji ww. kontroli w latach 2020-2021 wynikał głównie z problemów z pozyskaniem do pracy w Inspektoracie pracowników merytorycznych/lekarzy weterynarii⁸ oraz z ograniczeń wynikających z epidemią COVID-19. Kontrole przeprowadzone były zgodne z obowiązującymi w Inspektoracie procedurami nadzoru nad ULW. Kontrole dotyczyły organizacji wykonywania urzędowych czynności i/lub prawidłowości podejmowanych czynności inspekcyjnych. Obejmowały one m.in.: sprawdzenie dostępności sprzętu, urządzeń (oraz ich sprawności) i materiałów niezbędnych do wykonywania czynności „z wyznaczenia”, dokumentowania czynności urzędowych/nadzoru oraz sprawdzenie prawidłowości weryfikowania i egzekwowania od nadzorowanych podmiotów wymagań określonych przepisami prawnymi. Przeprowadzone kontrole zostały udokumentowane protokołami kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 96-101)

2. W Inspektoracie, w latach 2019-2021, rozwiązano stosunek pracy z sześcioma pracownikami merytorycznymi, z których wszyscy byli lekarzami weterynarii (po dwie osoby każdego roku). W trzech przypadkach przyczyną rozwiązania stosunku pracy było przejście pracownika na emeryturę, w trzech przypadkach zmiana miejsca zatrudnienia (w dwóch przypadkach zatrudnienie w zakładzie leczniczym, a w jednym, zatrudnienie w innym powiatowym inspektoracie weterynarii).

PLW w okresie objętym kontrolą ogłosił 25 postępowań w celu naboru pracowników na stanowiska: inspektor weterynaryjny/starszy inspektor weterynaryjny ds. zdrowia i ochrony zwierząt/bezpieczeństwa żywności. Ogłoszenia dotyczące naboru określały warunki pracy, zakres zadań, wymagania niezbędne i dodatkowe, niezbędne oraz dodatkowe dokumenty i oświadczenia, a także termin i miejsce składania ofert.

W wyniku przeprowadzonych postępowań do pracy w Inspektoracie przyjęto: sześć osób, a w 19 nie dokonano wyboru kandydata z uwagi na brak ofert⁹.

(Dowód: akta kontroli str. 220-241, 307)

PLW zgłaszał wielokrotnie problem obsadzenia stanowisk przeznaczonych dla inspektorów weterynaryjnych do Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii¹⁰ i Wojewody Łódzkiego¹¹ (bezpośrednio lub za pośrednictwem ŁWLW¹²) wskazując na: brak zainteresowania lekarzy weterynarii pracą w Inspektoracie z uwagi na niskie oferowane uposażenie, odbiegające od możliwości zarobkowania w sektorze prywatnym.

PLW wskazywał również na problem uposażeń skutkujący niską atrakcyjnością pracy w Inspektoracie dla wcześniej zatrudnionych w nim pracowników merytorycznych i inne kwestie stanowiące potencjalne problemy w sferze kadrowej np.: niższy poziom wynagrodzeń dotychczasowych pracowników niż oferowany pracownikom noworekrutowanym¹³ (wyższy m.in. niż Zastępcy PLW i PLW).

⁷ Wg stanu na dzień zakończenia kontroli (5 października 2022 r.).

⁸ Przykładowo w sierpniu 2021 r. w Inspektoracie było zatrudnionych troje lekarzy, a w kolejnych miesiącach tego roku dwoje (PLW i Zastępca PLW).

⁹ W latach 2019-2021 z Inspektoratu odeszło 6 pracowników merytorycznych (lekarzy). W 2022 r. – do dnia zakończenia kontroli - nie wystąpiły przypadki odejścia z pracy w Inspektoracie pracowników merytorycznych.

¹⁰ Dalej: ŁWLW. Były to m.in. pisma znak: PIWet.Fn.3120/75/2020 (z dnia 14 grudnia 2020 r.) i PIWet.Fn.3120/26/2021 z dnia 6 sierpnia 2021 r.

¹¹ Zgłoszone m.in. pismem: znak PIWet.Fn.3120/77/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r. oraz w „Informacji z realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu łowickiego w 2020 r.” i informacji za rok 2021 (jw.) – informacja przekazywana na podst. art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.).

¹² Łódzki Wojewódzki Lekarz Weterynarii.

¹³ Na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyznania powiatowym inspektoratom weterynarii dodatkowych etatów.

W roku 2020 miało miejsce blokowanie na mocy decyzji Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej¹⁴ środków przeznaczonych m.in. na wynagrodzenia/nagrody okresowe dla pracowników merytorycznych Inspektoratu, które miały zostać wypłacone w miesiącu grudniu.¹⁵ PLW, w związku z ww. problemami płacowymi występował do Wojewody Łódzkiego o wyrażenie zgody na wypłatę nagród dla pracowników Inspektoratu, co spotkało się jednak z decyzją odmowną. W ustawie budżetowej na rok 2022 przewidziano dodatkowe środki m.in. na zwiększenie zatrudnienia i podwyższenie wynagrodzeń w powiatowych inspektoratach weterynarii, w wyniku czego dla PIW w Łowiczu przyznano dodatkowe środki na podwyżki oraz dodatkowe etaty dla pracowników merytorycznych (odpowiednio od 1 lipca oraz 1 października 2022 r.).

(Dowód akta kontroli str. 17-43, 220-241)

3. W planach finansowych Inspektoratu w dziale 010, rozdziale 01034 „Powiatowe Inspektoraty Weterynarii” w paragrafie 4020 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej” zaplanowano kwotę 968,9 tys. zł na 2020 r. i 1 048,1 tys. zł na rok 2021. Wykonanie planów (jw.) wyniosło odpowiednio 927,7 tys. zł (95,7% planu po zmianach¹⁶) 1 048,1 tys. zł (100% planu jw.).

(Dowód akta kontroli str. 6 - 16)

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników merytorycznych (bez uwzględnienia dodatku stażowego, nagród, premii i trzynastej pensji) zatrudnionych w Inspektoracie, z uwzględnieniem zajmowanego stanowiska, w latach 2020 – 2022 (I kwartał) wynosiło odpowiednio: (1) 4 013,12 zł, 4 208,38 zł i 4 470,68 zł na stanowisku inspektor weterynaryjny, (2) 4 580,04 zł, 4 580,04 zł i 6 299,08 zł (zatrudnienie od 1 maja 2022 r.) na stanowisku starszy inspektor weterynaryjny, (3) 4 795,42 zł, 5 181,50 zł i 5 427,37 zł na stanowisku Zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz (4) 6 016,63 zł, 6 016,63 zł i 6 299,08 zł na stanowisku Powiatowego Lekarza Weterynarii¹⁷.

Natomiast średnie miesięczne wynagrodzenie brutto z uwzględnieniem dodatku stażowego, nagród, premii i trzynastej pensji pracowników zatrudnionych w Inspektoracie, z uwzględnieniem zajmowanego stanowiska, w latach 2020 – 2022 (I kwartał) wynosiło odpowiednio: (1) 4 849,29 zł, 6 147,94 zł i 5 330,89 zł na stanowisku inspektor weterynaryjny, (2) 6 126,66 zł, 6 736,41 zł i 6 299,08 zł (zatrudnienie od 1 maja 2022 r.) na stanowisku starszy inspektor weterynaryjny, (3) 6 605,29 zł, 8 271,07 zł i 6 825,04 zł na stanowisku Zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz (4) 8 228,08 zł, 9 875,53 zł i 8 641,69 zł na stanowisku Powiatowego Lekarza Weterynarii¹⁸.

(Dowód: akta kontroli str. 4 -5)

4./5a. W planach działalności Inspektoratu na lata 2020-2022 wskazano następujące cele: (1) zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego i dobrostanu zwierząt oraz (2) bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego na terenie Powiatu Łowickiego.

¹⁴ Znak pisma: MF/BP2.4143.19.35.20202.BLOK z dnia 26 listopada 2020 r.

¹⁵ Kwota zablokowanych środków w §402 wyniosła 15,4 tys. zł.

¹⁶ Niepełne wykorzystanie środków wynikało z decyzji w sprawie blokowania planowanych na rok 2020 wydatków Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 26 listopada 2020 r.

¹⁷ Procentowy wzrost dla ww. grup stanowisk/stanowisk wynosił odpowiednio: 11,4%, 37,5% (dla stanowiska starszy inspektor weterynaryjny, 13,2% oraz 4,7% (Powiatowy Lekarz Weterynarii) - zmiany wynikowe w latach 2020-2022 (I kwartał).

¹⁸ Procentowy wzrost dla ww. grup stanowisk/stanowisk wynosił odpowiednio: 109,9% (dla stanowiska inspektor weterynaryjny), 102,8% (dla stanowiska starszy inspektor weterynaryjny, 103,3% oraz 105,0% – w latach 2020-2022 (I kwartał) - zmiany wynikowe w latach.

Cele te zostały uszczegółowiono poprzez wskazanie zadań odpowiednio: (1) zwalczanie chorób zakaźnych i kontrola dobrostanu oraz (2) kontrola warunków weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz.

Powyższe cele były zgodne z zadaniami weterynarii określonymi w art. 3 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

W arkuszach identyfikacji, oceny i postępowania z ryzykiem wskazano zadania służące realizacji celów, opis ryzyk, przyczyny i skutki ryzyk oraz mechanizmy kontrolne i zaradcze¹⁹.

W oświadczeniach PLW o stanie kontroli zarządczej w PIW w Łowiczu za rok 2020 i rok 2021²⁰ wskazano, że w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Poziom realizacji celów i zadań/podzadań w zakresie działalności merytorycznej, był w większości wyższy niż założony w planie budżetu zadaniowego PIW na lata 2020 - 2021²¹.

W budżecie zadaniowym Inspektoratu ujęto m.in. cel (I): zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego i dobrostanu zwierząt w powiecie łowickim²², na potrzeby którego zdefiniowano miernik określony jako: stosunek liczby podmiotów i/lub jednostek skontrolowanych do liczby podmiotów i/lub jednostek nadzorowanych, planowanych do skontrolowania zgodnie z przepisami prawa i analizą ryzyka w zakresie ochrony zdrowia i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (w %, w szt./szt.). Dla realizacji ww. celu sformułowano zadanie (I.1): zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt²³ [miernik: stosunek liczby dodatnich wyników badań do liczby wszystkich wykonywanych badań (w %, w szt./szt.)], w ramach którego zdefiniowano podzadanie kontrola dobrostanu (I.1.1).

Ponadto w budżecie zadaniowym Inspektoratu ujęto również cel (II)²⁴: zapewnienie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego [miernik: stosunek liczby dodatnich wyników badań do liczby wszystkich wykonywanych badań (w %, w szt./szt.)], w ramach którego zaplanowano realizację zadania (II.1): kontrola warunków weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz [miernik: liczba czynności inspekcyjnych (w szt.)]²⁵.

(Dowód: akta kontroli str. 144 - 241)

¹⁹ M.in. wyznaczanie dodatkowych ULW do realizacji zadań (pobieranie prób), przestrzeganie zasad dobrych praktyk higienicznych oraz sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji zadań.

²⁰ Oświadczenia złożone odpowiednio: 24 marca 2021 r. i 21 marca 2022 r.

²¹ Wyjątki dotyczyły nieosiągnięcia założonych wskaźników „stosunek dodatnich wyników badań do liczby wszystkich wykonywanych badań (...)” – w 2020 r. (plan/wykonanie): dla I.1 0,0004% (2/13 350)/0,017% (9/53 961) i dla II 0,005% (7/1 276)/1,15% (11/874), a w 2021 r. (jw.): I.1 0,00047% (2/42 167)/0,0007% (3/42 720) i dla II 0,643% (5/778)/0,724% (8/1 105).

²² Dla realizacji powyższego realizowano takie działania, jak: kontrole weterynaryjne w handlu, wywozie i przywozie zwierząt, nadzór nad wprowadzeniem na rynek zwierząt, nadzór nad przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie.

²³ Działania: likwidacja ognisk chorób i prowadzenie monitoringu chorób zakaźnych.

²⁴ Dla realizacji powyższego celu zaplanowano działania: badanie monitoringowe substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie do pojenia zwierząt oraz pobieranie prób urzędowych do badań mikrobiologicznych i chemicznych.

²⁵ Wartości mierników dla poszczególnych celów, zadań/podzadań wg planu na/wykonania za 2020 r. kształtowała się następująco (plan/wykonanie, numeracja techniczna/umowna):

I	– 100% (1 249)/274% (3 155/1 150);
I.1	– 0,0004% (2/13 350)/0,017% (9/53 961);
I.1.1	– 100% (370 szt.)/109,7% (406 szt.);
II	– 0,005% (7/1 276)/1,15% (11/874);
II.1	– 100% (2 353/2 353)/99,5% (2 985/3 000),

natomiast wg planu na/wykonania za 2021 r.:

I	– 100% (1 212/1 212)/113,2% (1 212);
I.1	– 0,00047% (2/42 167)/0,0007% (3/42 720);
I.1.1	– 100% (370 szt.)/109,7% (406 szt.);
II	– 0,643% (5/778)/0,724% (8/1 105);
II.1	– 100% (2 630/2 630)/100% (2 504/2 504).

Plany urzędowych kontroli, w okresie objętym kontrolą, zostały sporządzone dla każdego roku kalendarzowego w formie kilku odrębnych dokumentów. Plany te sporządzono w oparciu o właściwe przepisy ustawowe, wydane na ich podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz z uwzględnieniem instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii²⁶. W planach urzędowych kontroli wskazano m.in. podstawy prawne kontroli, ich zakres oraz częstotliwość, podstawy planowania kontroli, tematy kontroli, liczbę i charakterystykę podmiotów nadzorowanych w poszczególnych powiatach. Plany określały również m.in. nazwę podmiotu, zakres i miesiąc lub kwartał planowanych kontroli oraz harmonogramy pobierania próbek.

Niezależnie od ww. planu rocznego realizowano kontrole sprawdzające i doraźne, planowane na bieżąco, w zależności od zidentyfikowanych zagrożeń. W 2020 r. Inspektorat zrealizował 2 804 kontrole związane z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego (zaplanowano 1 249 kontroli), w tym:

- 163 kontrole podmiotów nadzorowanych (jw. 119),
- 96 kontroli przesyłek TRACES (100²⁷),
- 5 kontroli w ramach zwalczania Choroby Aujeszkiego (10),
- 731 kontroli gospodarstw Cross Compliance, IRZ, dobrostanu zwierząt (505),
- 1 188 kontroli bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną (500),
- 621 kontroli (perlustracji) gospodarstw utrzymujących drób w związku ze stwierdzonym ogniskiem HPAI (0).

Z kolei, w 2021 r. Inspektorat zrealizował 1 488 takich kontroli (zaplanowano 1 232 kontrole), w tym:

- 260 kontroli podmiotów nadzorowanych (120),
- 77 kontroli przesyłek TRACES (70),
- 419 kontroli gospodarstw Cross Compliance, IRZ, dobrostanu zwierząt (510),
- 732 kontroli bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną (500).

W 2020 r. w Inspektoracie przeprowadzono również 2 985 czynności inspekcyjnych (z planowanych 3 000²⁸) związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, w tym m.in. pobrano 369 prób do badań (z planowanych 417) i przeprowadzono 351 kontroli/kontroli sprawdzających (z zaplanowanych 358 kontroli²⁹), tj. m.in. 85/(144) kontroli podmiotów nadzorowanych w ramach bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego, 91/(152) kontroli podmiotów nadzorowanych w zakresie pasz, 175/(61) kontroli gospodarstw w zakresie warunków weterynaryjnych przy pozyskiwaniu mleka.

Statystyki w analogicznym zakresie dla roku 2021 przedstawiały się następująco (wykonanie/plan) - przeprowadzono 2 504/(2 620) czynności inspekcyjnych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, w tym m.in. pobrano 410/(411) prób do badań i przeprowadzono 300/(306) kontroli/kontroli sprawdzających, tj. m.in. 117/(90) kontroli podmiotów nadzorowanych w ramach bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego, 138/(155) kontroli podmiotów nadzorowanych w zakresie pasz i 43/(60) kontroli gospodarstw w zakresie warunków weterynaryjnych przy pozyskiwaniu mleka.

(Dowód: akta kontroli str. 144 - 241)

W październiku 2022 r. PIW w Łowiczu przeprowadził kontrolę doraźną u hodowcy z terenu powiatu, utrzymującego brojlery kurze w związku czynnościami procesowymi prowadzonymi przez Centralne Biuro Śledcze Policji, a związane

²⁶ M.in. z instrukcją GLW z 31 grudnia 2019 r. nr GIWpl02010/-14/2019 w sprawie metodologii kontroli urzędowych oraz weryfikacji wykonywania czynności urzędowych.

²⁷ Liczby w nawiasach oznaczają wartości planowane do osiągnięcia na dany rok.

²⁸ Plan po zmianach.

²⁹ W nawiasach wskazane są wartości planowane.

z produktem paszowym niespełniającym potencjalnie wymagań prawa³⁰. Wytypowania skontrolowanego hodowcy dokonano na podstawie listy dystrybucyjnej przekazanej przez PIW w Kutnie. W wyniku kontroli na miejscu nie stwierdzono u ww. hodowcy kwestionowanego materiału paszowego (mieszanki paszowej uzupełniającej o potocznej nazwie „zakwaszacz”), który był dodawany do przygotowywanej paszy przeznaczonej dla brojlerów kurzych.

(Dowód: akta kontroli str. 392 - 395)

6a./6b. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek zagrożenia epizootycznego na terenie powiatu łowickiego związany ze zwalczaniem choroby zakaźnej – grypy ptaków (w 2020 r.). W ww. sytuacji PLW na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, jako organ Inspekcji Weterynaryjnej w drodze decyzji administracyjnych nakazał 11 lekarzom weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji zagrożenia. Zakres wyznaczenia obejmował we wszystkich przypadkach perlustrację, a w jednym dodatkowo pobieranie od ptaków próbek do badań laboratoryjnych.

W 2021 r. PIW w Łowiczu otrzymał dwa powiadomienia alarmowe RASFF^{31,32} (w obu przypadkach w 2021 r.). Powiadomienia dotyczyły: partii mleka w opakowaniach kartonowych (zakład produkcyjny funkcjonujący na terenie powiatu łowickiego), gdzie stwierdzono obecność ciał obcych oraz karmy dla zwierząt, gdzie stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu rtęci. Pierwsze z ww. powiadomień wpłynęło od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łowiczu, drugie od Powiatowego Lekarza Weterynarii w Otwocku.

Na podstawie analizy ww. powiadomień stwierdzono, że w każdym przypadku PIW w Łowiczu podjął działania polegające na przekazaniu stosownej informacji do producenta lub placówki handlowej w tym samym lub następnym dniu roboczym. W pierwszym przypadku partia poddana badaniom produktu pozostająca na magazynie producenta oraz przekazana z magazynów dystrybucyjnych jednej z sieci handlowych, działających na terenie Polski została zutylizowana³³, w drugim przypadku mimo podjętych przez PIW w Łowiczu działań nie udało się wycofać partii produktu z lokalnego rynku, z uwagi na sprzedaż klientom, których tożsamości nie można było ustalić, z uwagi na fakt, że sprzedaż została udokumentowana paragonami.

(Dowód: akta kontroli str. 46 – 48, 90 – 94, 396 - 440)

7. W okresie objętym kontrolą miał miejsce audyt pt.: „Kontrola bioasekuracji gospodarstw utrzymujących świnie (ASF) w roku 2019 i 2020 do dnia audytu”³⁴, przeprowadzony przez pracownika Zespołu ds. audytu kontroli urzędowych Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Łodzi.

W raporcie z audytu zawarto rekomendacje dotyczące: zapewnienia poprawności wydawania decyzji administracyjnych w zakresie wyznaczania ULW poprzez

³⁰ Na problem potencjalnej/możliwej obecności w paszach dioksyn i metali ciężkich („atrybutów oleju technicznego”) wskazywały m.in. liczne doniesienia medialne dotyczące tzw. „afery tłuszczowej” np.: <https://www.wiadomoscihandlowe.pl/artykul/afera-olejowa-w-branzynie-miesnej-minister-kowalczyk-w-probkach-nie-wykryto-niebezpiecznych-substancji>.

³¹ System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed), który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

³² W 2020 r. i 2022 r. (do dnia zakończenia kontroli 5 października 2022 r.) do Inspektoratu nie wpływały powiadomienia alarmowe RASF.

³³ Niesprzedane produkty kwestionowanej partii mleka pochodzące z placówek handlu detalicznego – sklepów powołanej sieci handlowej miała zostać przekazana bezpośrednio do utylizacji, bez udziału bezpośredniego producenta.

³⁴ Audyt przeprowadzony w dniach 26-30 października i 17 listopada 2020 r.

wskazywanie właściwych podstaw prawnych w procedurze wyznaczania³⁵, konieczności: aktualizacji procedury wyznaczania ULW, aktualizacji regulaminu organizacyjnego jednostki, opracowania jednolitego, rocznego planu kontroli dla Zespołu ds. zdrowia i ochrony zwierząt oraz uwzględnienia w nim kontroli bioasekuracji, a także: uwzględnienia weryfikacji kontroli prowadzonych przez ULW w zakresie bioasekuracji gospodarstw w rocznym planie kontroli, wprowadzenia weryfikacji czynności z wyznaczenia w zakresie bioasekuracji poprzez obserwację wykonania kontroli w gospodarstwie, zapewnienia weryfikacji podstaw prawnych decyzji administracyjnych wydawanych w związku z wdrażanymi postępowaniami pokontrolnymi.

PLW podjął działania skutkujące wdrożeniem rekomendacji wynikających z ww. audytu.

Na terenie powiatu łowickiego nie wystąpiły przypadki wykrycia przez pracowników Inspektoratu nielegalnej działalności dotyczącej produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego.

(Dowód: akta kontroli str. 46 - 48, 102 - 132)

8. W okresie objętym kontrolą, nie wpłynęły do PIW w Łowiczu zawiadomienia, skargi, wnioski ani dokumenty o podobnym charakterze, dotyczące nielegalnej działalności w zakresie produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego na terenie powiatu łowickiego. Sytuacji takich nie stwierdzono również w ramach prowadzonej przez Inspektorat działalności, w tym w ramach prowadzonych czynności kontrolnych.

W okresie objętym kontrolą, nie wyznaczano dyżurów po godzinach pracy urzędu i w dni wolne od pracy, pomimo takiej możliwości wynikającej z art. 97 ust. 5 ustawy z dnia z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej³⁶.

(Dowód: akta kontroli str. 46 - 48, 144-241)

9. W celu zapobiegania ewentualnemu przedostaniu się choroby ASF³⁷ na teren powiatu łowickiego w Inspektoracie, oprócz działań w zakresie kontroli bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę³⁸ prowadzono aktywną działalność informacyjną polegającą na rozpowszechnianiu wśród hodowców trzody chlewnej, kół łowieckich i urzędów gmin, informacji o zagrożeniu chorobą, w tym m.in. przeprowadzono we współpracy z ARiMR oraz Powiatowym Zespołem Doradców Rolniczych w Łowiczu cykl szkoleń dla lekarzy weterynarii, hodowców i myśliwych w zakresie rozpoznawania, zgłaszania i zwalczania ASF. W 2020 r. przeszkolono łącznie 47 osób, a w 2021 r. 269 osób, głównie hodowców. W 2020 r. rozkolportowano wśród hodowców, kół łowieckich i urzędów gmin 1,5 tys. ulotek na temat ASF.

W 2020 r. pobrano próbki od 8 szt. padłych dzików, a w 2021 od 12 szt. w celu przebadania w kierunku nosicielstwa ASF. Wszystkie próby dały wyniki ujemne.

Ponadto w okresie objętym kontrolą, dokonywano odstrzału sanitarnego dzików w obwodach łowieckich na terenie powiatu łowickiego: odpowiednio 349 szt. w 2020 r. i 233 szt. w 2022 r.

Na podstawie kontroli dokumentacji dotyczącej pięciu losowo wybranych kontroli ustalono, że w przypadku czterech z ww. kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, a w jednym przypadku (kontrola z dn. 17 czerwca 2020 r), stwierdzono

³⁵ Nieprawidłowości w procedurze dotyczyły wskazywania nieaktualnych aktów prawnych – rozporządzeń (WE): 854/2004 i 882/2004, co nie miało wpływu na proces wyznaczania ULW.

³⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 1691.

³⁷ Afrykański pomór świń.

³⁸ Szczegóły w pkt. 4/5a.

nieprawidłowości polegające na braku u hodowcy trzody chlewnej spisu świń z podziałem na właściwe kategorie, braku zabezpieczenia paszy przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych, braku mat/niecek dezynfekcyjnych, niestosowaniem przez osoby wykonujące czynności obsługowe środków higieny, odzieży ochronnej i obuwia (przeznaczonych wyłącznie do wykonywania tych czynności) – tj. niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF oraz nieprowadzeniu rejestru środków transportu do przewozu świń, pasz lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.

W związku z ww. ustaleniami podjęto działania, o których mowa w art. 19 f ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej³⁹.

(Dowód: akta kontroli str. 46 - 48, 220 - 241)

10. Na terenie powiatu łowickiego w okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały podmioty wytwarzające UPPZ⁴⁰.

(Dowód: akta kontroli str. 46 - 48, 144 - 241)

11. Należności z tytułu pobieranych przez Inspektorat opłat na koniec 2020 r. wynosiły 623,1 tys. zł (zaległości netto stanowiły 17,88 zł⁴¹). Na koniec 2021 r. należności stanowiły 644,6 tys. zł (zaległości netto nie występowały).

W planie dochodów budżetowych na rok 2022 r. dochody z tytułu opłat pobieranych przez Inspektorat zaplanowano na poziomie 560 tys. zł, zaś dochody wykonane wg stanu na koniec kwietnia wyniosły 201,4 tys. zł.

(Dowód: akta kontroli str. 6-16)

Na podstawie analizy 15 spraw związanych z pobraniem przez PIW w Łowiczu opłat za czynności wskazane w art. 30 ust. ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej [w latach 2020-2022 (I kw.)] z tytułu kontroli zwierząt oraz nadzoru nad punktem przetwórstwa mleka nie stwierdzono nieprawidłowości w ustalaniu i poborze ww. należności.

(Dowód: akta kontroli str. 133-143, 308-371)

12. PIW współpracował z Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną w Łowiczu w oparciu o porozumienie ramowe z dnia 16 listopada 2018 r.

Współpraca przed 2020 r. dotyczyła wymiany informacji i dokonywaniu wspólnych kontroli. Lista zakładów wspólnie nadzorowanych przez obie inspekcje obejmowała 7 podmiotów. W latach 2020-2022⁴² nie przeprowadzono wspólnych kontroli z uwagi na utrudnienia i ograniczenia związane z epidemią COVID-19, a współpraca ograniczała się do wymiany informacji⁴³.

PLW wyjaśnił w powyższej sprawie, że w bieżącym roku taka kontrola⁴⁴ została zaplanowana i będzie zrealizowana.

(Dowód: akta kontroli str. 46 - 48, 441 - 454)

³⁹ W szczególności w dniu 24 czerwca 2020 r. wystawione zostało zawiadomienie o wszczęciu postępowania (dostarczone do adresata 30 czerwca 2020 r.). Postępowanie zakończono w dniu 10 lipca 2020 r. (data wystawionego zawiadomienia). Zawiadomienie w sprawie zostało doręczone do adresata 13 lipca 2020 r., a następnie 23 lipca 2020 roku została wydana decyzja nakazująca w terminie do 30 sierpnia 2020 r. usunięcie ww. uchybień. W trakcie „rekontroli” mającej na celu m.in. weryfikację realizacji zaleceń wynikających z ww. decyzji stwierdzono zaniechanie produkcji (zerowy stan stada).

⁴⁰ Produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego.

⁴¹ Zaległość umorzona w 2021 r.

⁴² Do dnia zakończenia kontroli (5 października 2022 r.).

⁴³ Wymiana informacji dotyczyła nadzorowanych zakładów np. w zakresie wystąpienia odzwierzęcych czynników chorobotwórczych.

⁴⁴ Wspólna kontrola PIW z PPIS.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy o NIK nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 9 listopada 2022 r.

Kontroler
Andrzej Pietrzyk
Główny specjalista k.p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi

z up.
wz. Przemysław Szewczyk
p.o. wicedyrektora